

Közép-európai közvélemény:

1. Vélemények az állampolgárok saját anyagi és az ország gazdasági helyzetéről, a jövőbeli kilátásokról

–

2. A politika szereplőinek és a demokrácia állapotának lakossági megítélése

A Central European Opinion Research Group (CEORG) havi rendszeres közvéleménykutatása

2002. január

CEORG – Central European Opinion Research Group

A Közép-Európai Közvéleménykutató Társulás (Central European Opinion Research Group, CEORG) három közép-kelet-európai ország, Csehország, Magyarország és Lengyelország egy-egy, társadalom- és közvéleménykutatással foglalkozó intézetének közös vállalkozása. A közös intézmény 1999. január 1. óta működik. Alapítói:

CVVM – Centrum pro výzkum veřejného mínění (Csehország)

TÁRKI – Társadalomkutatási Intézet Rt. (Magyarország)

CBOS – Centrum Badania Opinii Społecznej (Lengyelország)

Az együttműködés keretén belül minden hónapban egy, a három országban azonosan megfogalmazott, négy-öt kérdésből álló blokk kerül az Omnibusz kérdőívekre. A kérdések minden hónapban egyetlen témára vonatkoznak. A témák között találunk olyanokat, melyek periodikusan, féléves vagy éves gyakorisággal megkérdezésre kerülnek. Így félévente mindhárom országban, a felnőttkorú lakosságot reprezentáló minta tagjait arra kérjük, értékeljék saját anyagi helyzetüket és az ország gazdasági állapotát, illetve megkérdezzük őket várakozásaikról is ezen a két területen. Ezzel egyidőben azt is tudakoljuk, miként vélekednek saját országuk kormányának és az ellenzéknek a legutóbbi parlamenti választások óta eltelt időszakban kifejtett tevékenységéről, valamint a demokrácia állapotáról. Éves gyakorisággal érdeklődünk a három ország lakosainak a NATO-tagsággal és az európai uniós csatlakozással kapcsolatos véleményéről. A nem állandó kérdések között a legkülönbözőbb, a társadalomkutatás szempontjából releváns témakörök szerepelnek. Az ily módon rendelkezésre álló adatok alapján gyorsjelentések és publikációk készülnek.

Az adatfelvételről

Az adatfelvétel mindhárom országban személyes megkérdezés révén, az egyes országok felnőttkorú lakosságát nem, életkor, iskolai végzettség és lakóhely szerint reprezentáló mintán készül. A mintanagyság Csehországban 1000-, Magyarországon 1500-, Lengyelországban 1100 fős. Az adatok elemzéséből minden hónapban gyorsjelentés készül.

1. Vélemények az állampolgárok saját anyagi és az ország gazdasági helyzetéről, a jövőbeli kilátásokról

Ahogy minden hónapban, úgy 2002 januárjában is kíváncsiak voltunk arra, hogy az állampolgárok miként értékelik saját anyagi helyzetüket, és milyen kilátásokkal néznek jövőjük elé. Megkérdeztük továbbá őket arról is, hogy miként vélekednek az ország gazdasági helyzetéről, és milyen várakozásaik vannak a kérdés időpontját követő egy évre vonatkozóan. Mind a négy kérdéshez egy-egy ötfokú értékelési skálát mellékelünk. Az elemzés során elsősorban az átlagértékekre támaszkodtunk. Ebben a hónapban a vizsgálatot több közép-kelet-európai országban is elvégezték a CEORG keretében. Az alábbiakban közöljük a cseh, lengyel és orosz adatokat is, és az elemzés során összehasonlítjuk ezeket a magyarországi eredményekkel.

- Mind a négy vizsgált dimenzióban folytatódtak a magyar folyamatok fő trendjei. Az ország gazdasági helyzetének értékelése, a saját anyagi és az ország gazdasági helyzetével kapcsolatos várakozások 1999 közepe óta fokozatosan javulnak, a saját anyagi helyzet értékelése pedig gyakorlatilag változatlan. Az előző hónaphoz képest a négy vizsgált dimenzió közül egyik esetben sem történt szignifikáns változás. Ezen belül a saját anyagi helyzet és az ország jelenlegi gazdasági helyzetének megítélésével kapcsolatos válaszok átlaga gyakorlatilag nem változott, a saját anyagi kilátások és az ország gazdasági helyzetével kapcsolatos várakozások esetében kisebb emelkedés történt (1.1. és 1.2. ábra).
- A saját anyagi kilátások és az ország gazdasági kilátásainak megítélése terén az átlagpontok emelkedését tapasztaltuk, ami mögött az optimisták arányának növekedése és a pesszimisták arányának csökkenése áll, emellett kisebb súllyal, de a változatlanságot jósolók arányának emelkedése is közrejátszik. Ezek az összefüggések mindkét dimenzióban jelen vannak, tehát folytatódik az egyéni anyagi kilátások és az ország gazdasági kilátásainak megítélésében 1999 áprilisa óta mutatkozó optimizmus növekedése, illetve pesszimizmus csökkenése. (1.3 és 1.4. ábra)
- A négy kérdésben elfoglalt álláspontok egymással eltérő erejű, de szignifikáns és pozitív kapcsolatot mutatnak (1.5.–1.9. táblázat). Eszerint minél elégedettebb a válaszoló saját anyagi, vagy az ország gazdasági helyzetével, annál pozitívabban a következő 12 hónapra vonatkozó várakozásai. Ugyanezt mondhatjuk el a saját anyagi helyzet és az ország gazdasági helyzetének tekintetében is: minél kedvezőbbnek látja valaki saját jövőjét, annál nagyobb valószínűséggel vár az ország gazdasága esetében is pozitív változásokat.
- A 2002 januári adatok alapján a kérdezett életkora, iskolai végzettsége, jövedelmi helyzete és gazdasági aktivitása jelentősen meghatározza a vizsgált kérdések esetében megfogalmazott véleményeket, elsősorban a jelenlegi anyagi és a gazdasági helyzettel kapcsolatosakat (1.10. táblázat). Az érettségizettek és a diplomások, a negyedik és ötödik jövedelmi ötdbe tartozók és a gazdaságilag aktívak, elsősorban a vállalkozók jobbnak látják saját anyagi helyzetüket és várakozásaik is pozitívabban a többi társadalmi csoport tagjainál. A nem és a lakóhely hatása csekélynek mutatkozik. Az ország jelenlegi és jövőbeli gazdasági helyzetének megítélésében ugyanezeket a hatásokat találjuk, de erejük kisebb.
- Fél év elteltével ebben a hónapban újra több ország adatai állnak rendelkezésünkre a fenti négy kérdésben. A jelenlegi saját anyagi helyzet tekintetében számottevő különbségek mutatkoznak, főként Románia relatíve alacsony értéke miatt. Az ötfokú skálán kapott átlagpont ugyanis 2,28 Románia esetében, így a legrosszabbnak a románok ítélik anyagi helyzetüket az öt ország közül. Ezt követi Magyarország (2,68) és Lengyelország (2,76). A legjobbnak a csehek (3,02) és az oroszok (2,98) ítélték jelenlegi anyagi helyzetüket. A

saját anyagi helyzet kilátásai szempontjából minden ország lakói optimistábbak, mint amilyenek jelenlegi helyzetüket látják. Legnagyobb reményekkel a magyarok néznek a következő egy év elé, ugyanis 3,11-es átlagpontszámuk a legmagasabb az öt országon belül. A csehek és a románok csak egész kevéssel vannak lemaradva (3,01–3,01), de az oroszok 2,92-es értéke is optimizmust mutat. A lengyelek a legkevésbé derülátók (2,81). Ezzel együtt azonban nem ők, hanem az oroszok látják a legkevésbé jónak a jövő évüket, ugyanis valamivel alacsonyabb pontszámot adtak az anyagi kilátásaik értékelésére, mint a jelenlegire. Leginkább pozitív várakozásokkal a románok tekintenek a következő 12 hónap elé a saját anyagi helyzet szempontjából, mert itt a legnagyobb a különbség a jelenlegi helyzetet és a kilátásokat minősítő átlagpontszámok között. (1.1–1.2. táblázat, 1.1. – 1.2. ábra)

- Az ország gazdasági helyzetének megítélésében a magyarok járnak az élen, ők adták ugyanis a legmagasabb átlagpontszámot az öt vizsgált ország közül (2,79). A csehek hasonlóan magas értéke (2,72) relatív elégedettségére utalhat, az oroszok 2,56-os átlagpontszáma pedig köztes helyzetű az öt ország alkotta rangsorban. A lengyelek és a románok a legkevésbé elégedettek országuk gazdasági helyzetével (2,05–2,08). Ami az országok gazdasági kilátásainak megítélését illeti, itt a magyarok messze a legoptimistábbak (a válaszok átlaga 3,25), őket követik az oroszok (3,05) és a románok (3,04). Ettől nem marad el messze a csehek elvárása sem – természetesen minden esetben a saját országra vonatkoztatva az értékelést. A lengyelek adták a legalacsonyabb értéket a jövőbeni kilátások értékelésére, de a románokkal együtt ők a legoptimistábbak a következő egy évre vonatkozóan a jelenlegi gazdasági helyzet értékeléséhez képest.

1.1. – 1.2. sz. táblázat. Vélemények az állampolgárok jelenlegi és jövőbeli saját anyagi helyzetéről (ötfokú skálán: 1 – nagyon rossz, illetve sokkal rosszabb, mint most; 5 – nagyon jó, illetve sokkal jobb, mint most)

	Jelenlegi anyagi helyzet (%)				
	Magyarország	Csehország	Lengyelország	Románia	Oroszország
Nagyon jó	0	2	7	1	0
Jó	10	26	16	17	9
Nem is jó, nem is rossz	56	48	43	18	50
Roszs	24	20	15	37	35
Nagyon rossz	9	4	19	27	6
<i>Összesen</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
<i>Átlag</i>	<i>2,68</i>	<i>3,02</i>	<i>2,76</i>	<i>2,28</i>	<i>2,98</i>
Nem tudja*	1	0	0	0	0

	Anyagi helyzete egy év múlva (%)				
	Magyarország	Csehország	Lengyelország	Románia	Oroszország
Sokkal jobb, mint most	1	0	1	1	3
Jobb, mint most	28	23	13	27	16
Ugyanilyen	55	50	57	36	51
Roszsabb, mint most	13	14	21	24	18
Sokkal rosszabb, mint most	3	4	8	5	3
<i>Összesen</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
<i>Átlag</i>	<i>3,11</i>	<i>3,01</i>	<i>2,81</i>	<i>3,01</i>	<i>2,92</i>
Nem tudja*	8	9	1	9	9

*az összes megkérdezett százalékában (Magyarország: N=1506, Csehország: N=1020, Lengyelország: N=973, Románia: N=1553, Oroszország: N=1600)

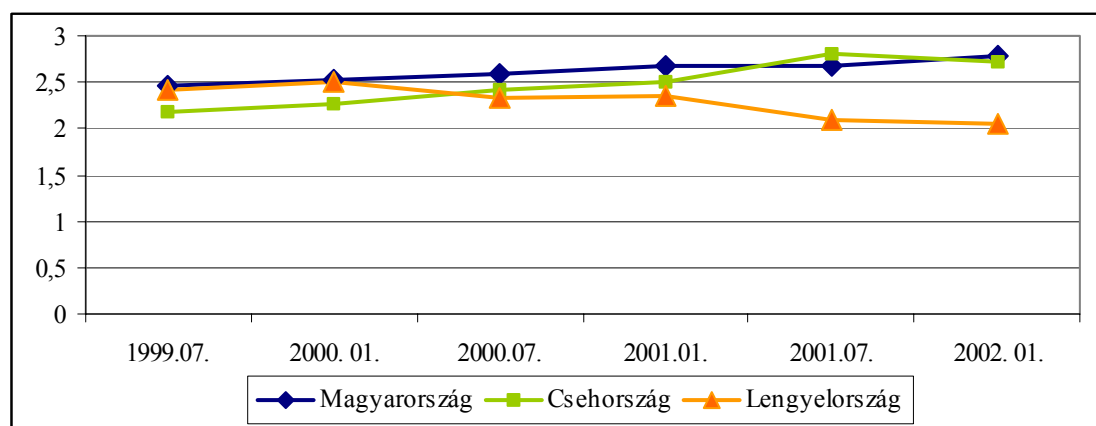
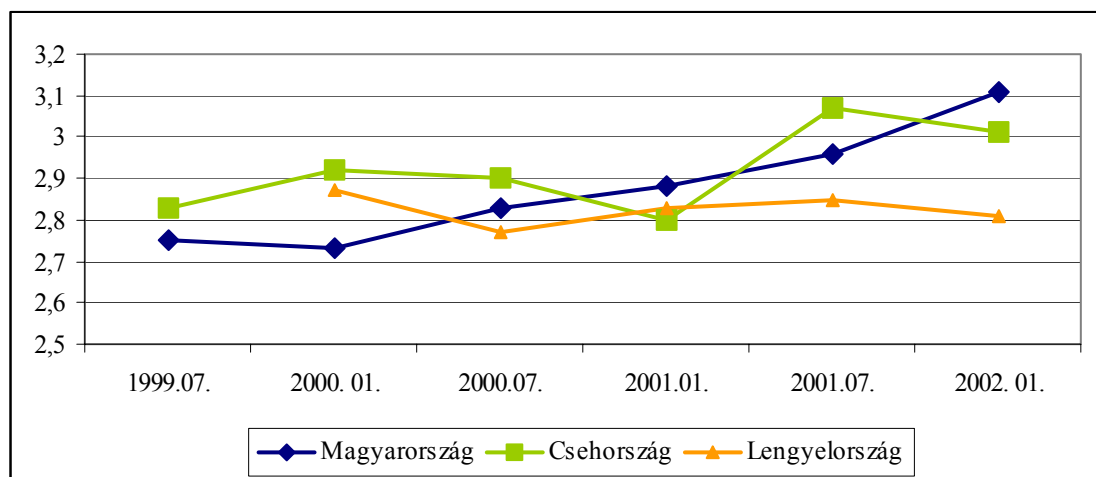
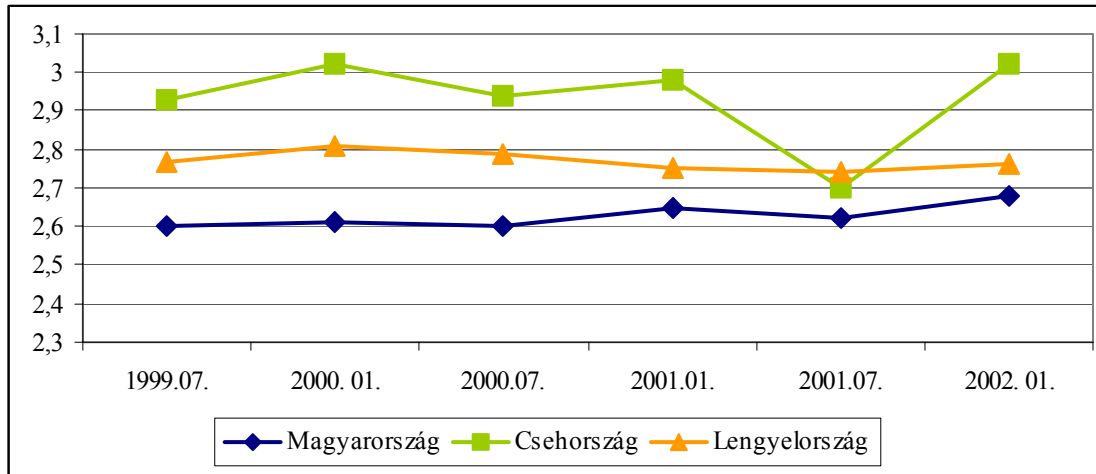
1.3.– 1.4. sz. táblázat. Vélemények az ország jelenlegi és jövőbeli gazdasági helyzetéről
(öt fokú skálán: 1 – nagyon rossz, illetve sokkal rosszabb, mint most; 5 – nagyon jó, illetve sokkal jobb, mint most)

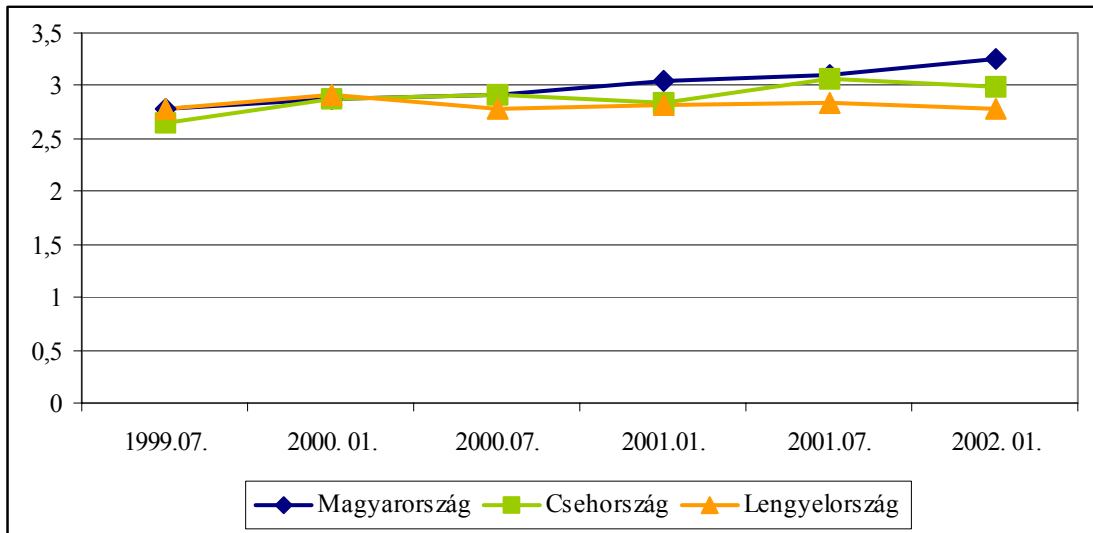
	Az ország jelenlegi gazdasági helyzete (%)				
	Magyarország	Csehország	Lengyelország	Románia	Oroszország
Nagyon jó	0	1	0	1	1
Jó	12	14	3	9	7
Nem is jó, nem is rossz	56	48	18	17	44
Roszz	26	31	56	42	38
Nagyon rossz	4	5	19	30	7
<i>Összesen</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
<i>Átlag</i>	<i>2,79</i>	<i>2,72</i>	<i>2,05</i>	<i>2,08</i>	<i>2,56</i>
Nem tudja*	4	2	4	1	3

	Az ország gazdasági helyzete egy év múlva (%)				
	Magyarország	Csehország	Lengyelország	Románia	Oroszország
Sokkal jobb, mint most	1	1	0	1	2
Jobb, mint most	35	23	14	32	22
Ugyanilyen	54	43	50	33	49
Roszzabb, mint most	9	18	22	24	17
Sokkal rosszabb, mint most	1	4	6	3	2
<i>Összesen</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
<i>Átlag</i>	<i>3,25</i>	<i>2,99</i>	<i>2,78</i>	<i>3,04</i>	<i>3,05</i>
Nem tudja*	13	11	8	7	8

*az összes megkérdezett százalékában (Magyarország: N=1506, Csehország: N=1020, Lengyelország: N=973, Románia: N=1553, Oroszország: N=1600)

1.1. – 1.4. sz. ábra. A saját anyagi helyzetre és annak kilátásaira, valamint az ország gazdasági helyzetére és a gazdasági kilátásokra vonatkozó lakossági értékelések Magyarországon, Csehországban és Lengyelországban – idősoros ábrázolás, 1999. július –2002. január

1.10. táblázat Az állampolgárok saját- és az ország helyzetének szubjektív megítélése társadalmi-gazdasági jellemzők szerinti bontásban

	Jelenlegi anyagi helyzet	Anyagi helyzet egy év múlva	Az ország jelenlegi gazdasági helyzete	Az ország gazdasági helyzete egy év múlva
NEM				
Férfi	2,77	3,18	2,86	3,29
Nő	2,60	3,04	2,74	3,21
<i>Együtt</i>	2,68	3,11	2,79	3,21
<i>N=</i>	1494	1384	1436	1310
ÉLETKOR				
18-39	2,78	3,21	2,77	3,23
40-59	2,59	3,05	2,78	3,26
60-	2,65	3,00	2,86	3,27
<i>Együtt</i>	2,68	3,11	2,80	3,25
<i>N=</i>	1492	1381	1433	1308
ISKOLAI VÉGZETTSÉG				
legfeljebb általános iskola	2,45	3,03	2,73	3,21
szakmunkásképző	2,66	3,09	2,74	3,23
érettségi	2,82	3,17	2,78	3,31
felsőfokú	3,10	3,20	3,10	3,29
<i>együtt</i>	2,68	3,10	2,79	3,25
<i>N=</i>	1491	1381	1433	1308
JÖVEDELMI HELYZET				
legsó ötöd	2,21	3,02	2,64	3,20
második ötöd	2,56	3,06	2,67	3,17
harmadik ötöd	2,75	3,10	2,83	3,29
negyedik ötöd	2,83	3,23	2,82	3,37
legfelső ötöd	3,10	3,23	2,90	3,37
<i>együtt</i>	2,69	3,13	2,77	3,28
<i>N=</i>	1019	953	986	900
GAZDASÁGI AKTIVITÁS				
alkalmazott	2,77	3,12	2,77	3,25
önálló, vállalkozó	3,09	3,22	2,83	3,18
nyugdíjas	2,60	3,02	2,84	3,27
munkanélküli	2,21	3,08	2,63	3,15
egyéb inaktív	2,72	3,24	2,82	3,31
<i>együtt</i>	2,68	3,11	2,79	3,25
<i>N=</i>	1493	1383	1435	1308
TELEPÜLÉS JOGÁLLÁSA				
Budapest	2,74	3,06	2,81	3,26
megyei jogú város	2,70	3,11	2,77	3,24
város	2,68	3,14	2,77	3,23
község	2,63	3,10	2,82	3,27
<i>együtt</i>	2,68	3,11	2,79	3,25
<i>N=</i>	1494	1384	1436	1310

2. A politika szereplőinek és a demokrácia állapotának lakossági megítélése

Ahogy minden hónapban, úgy 2002 januárjában is kíváncsiak voltunk arra, hogy az állampolgárok miként értékelik kormány és az ellenzék eddigi tevékenységét és a demokrácia magyarországi működését. Mindhárom kérdéshez egy-egy négyfokú értékelési skálát mellékelünk. Az elemzés során elsősorban az átlagértékekre támaszkodtunk. A vizsgálat eredményeit az alábbiakban foglaljuk össze.

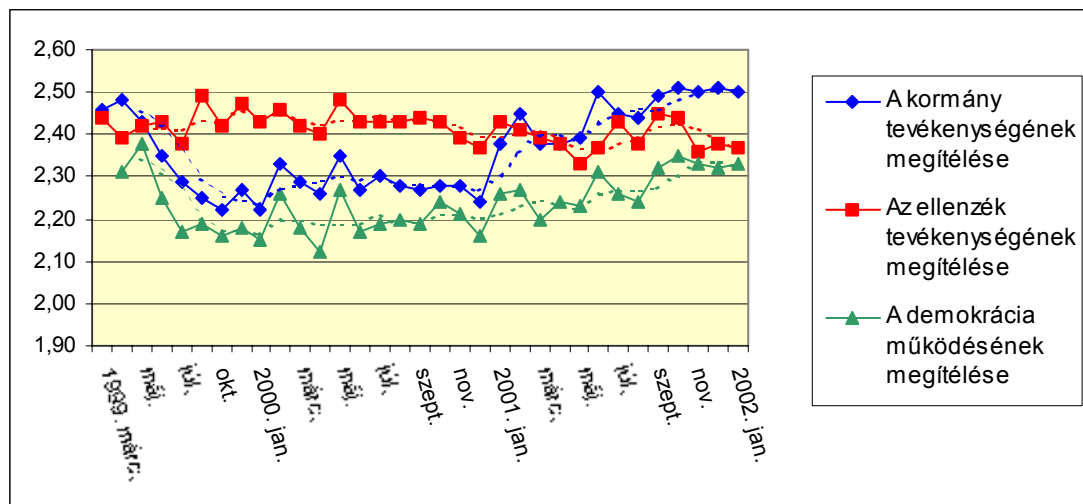
- Trendjét tekintve folytatódott a kormány és a demokrácia megítélésének ez év eleje óta tartó javulása. E két dimenzióban nem következett be szignifikáns változás a decemberi véleményekhez képest. Az ellenzék teljesítményének megítélése januárban sem változott az előző havihoz képest, így a januári eredmény továbbra is együtt jár a korábbi enyhe javulást mutató trend megtörésével, megfordulásával, ami novembertől kezdve érzékelhető. (2.1. ábra).
- A felnőtt korú lakosság közepesen értékeli a jelenlegi kormány beiktatása óta végzett tevékenységét. A válaszok átlaga ebben a hónapban 2,50 volt a múlt hónapi 2,51-gyel szemben. A kormány tevékenységét pozitívan értékelők aránya közel 10%-kal meghaladja a negatívan minősítőket (2.1. táblázat), a negatív szélső kategóriába eső válaszok eltérő aránya azonban még mindig magasabb, mint a pozitív szélső kategóriába esőké. A nagyon rossz minősítést adók aránya ebben a hónapban mintegy 60%-kal volt magasabb a kormány tevékenységét nagyon jónak értékelőkénél. A népesség átlagánál kedvezőbb a férfiak és a felsőfokú végzettségűek kormányról alkotott véleménye (2.5. táblázat). A háttérváltozók hatásának erősségét idősorosan vizsgálva azt tapasztalhatjuk, hogy a kormány tevékenységének javuló megítélése e háttérváltozók magyarázó erejének csökkenésével jár együtt. A kormány megítélése tehát egyre homogénebbé válik a különböző társadalmi-demográfiai csoportokban.
- Az ellenzék működésének értékelésében, mint láttuk, az októberről novemberre történt szignifikáns mértékű negatív változás után nem következett be jelentős elmozdulás november óta. (2.1. ábra). A januári átlag (2,37) egy századponttal alacsonyabb, mint a decemberi volt (2,38). Az inkább pozitív véleményt formálók aránya ismét alacsonyabb az inkább negatív véleményt formálókénál, az egyértelműen negatív minősítést adók aránya (10,9%) pedig négyszeresére nőtt az egyértelműen pozitívan vélekedők (2,7%) arányával szemben. Továbbra is megfigyelhető az a különbség, hogy a négyfokú skála két szélső kategóriájába arányosan kevesebb válasz érkezik az ellenzék, mint a kormány megítélése esetében. Az ellenzék tevékenységének értékelésekor a bizonytalanok aránya továbbra is közel kétszerese a kormány megítélése esetében regisztrálnak. (2.2. táblázat) A társadalmi-demográfiai változók mentén nézve pozitívabb az ellenzékéről alkotott véleménye a kisebb városokban élőknek és a szakmunkás végzettségűeknek. (2.5. táblázat).
- Ha a kormány és az ellenzék együttes megítélését vizsgáljuk, akkor láthatjuk, hogy a válaszadók egynegyede vagy a kormány, vagy az ellenzék eddigi teljesítményéről nem tudott egyértelmű értékelést adni. A válaszadók 16%-a mind a kormány, mind pedig az ellenzék tevékenységével elégedetlen, és 15% azok aránya, akik mindkettővel elégedettek. Csak a kormány tevékenységével elégedett a válaszadók 26%-a, és csak az ellenzék munkáját ítéli meg pozitívan 20%-uk (2.4. táblázat és 2.2. ábra).

- Ebben a hónapban más közép- és kelet-európai országokban is készült felmérés a kormány és az ellenzék megítéléséről. (2.1. és 2.2. táblázat) A vizsgálatban szereplő országok lakosainak véleményeit összefoglaló átlagpontoszámok mindkét kérdés esetében csak kissé különböznek egymástól. A kormányok megítélésakor ezek az értékek a közepesnél valamivel pozitívabb értékelés kategóriájába esnek. Legelégedettebbek a kormányukkal a románok (2,66 pont a négyfokú skálán), legkevésbé pedig a csehek (2,45), a közbeeső három ország (Magyarország, Lengyelország és Oroszország) pedig nagyon hasonló értékeket mutat (2,50; 2,54; 2,51).
- Az ellenzék munkájának megítélése terén sincsenek jelentősebb különbségek az elemzésbe került országok között: a négyfokú skálán kapott átlagpontoszámok 2,19–2,37 között változnak. Az adatok azt mutatják, hogy az ellenzék munkájával a közepesnél kevésbé vannak megelégedve az adott ország lakói. Legjobbnak a magyarok értékelték az ellenzék teljesítményét, majd pedig Románia, Lengyelország, Csehország a sorrend, de itt végképp minimális az eltérés az egyes országok között. (Oroszországban az ellenzék munkáját értékelő kérdést másképp tették fel, így nem összehasonlítható az eredmény a többi országgal.)
- A kormány munkáját minden országban valamivel magasabbra értékelték a válaszadók, mint az ellenzékét, de a különbségek minden esetben kis mértékűek. Legnagyobb a különbség Románia esetében: 0,42 ponttal magasabb a kormány értékelésére adott pontszám az ellenzékéhez képest. 0,26 pont a különbség Csehországban, 0,23 pedig Lengyelországban. Magyarországon a legkisebb az ellenzék hátránya a kormány megítélésével szemben (–0,13 pont).
- A magyar demokrácia megítélése gyakorlatilag nem változott a múlt havi adatokhoz képest. Az e havi érvényes válaszok átlaga 2,33, míg egy hónappal korábban ugyanez a mutató 2,32 volt (2.1. ábra). Ebben a hónapban az elégedetlenek aránya pontosan 10 százalékponttal, tehát 20%-kal haladta meg az elégedetteket (2.3. táblázat). Az átlagosnál valamivel elégedettebbnek mutatkoznak a nyugdíjas és nem nyugdíjas inaktívak (a munkanélküliek kivételével) és a jövedelmi helyzetük alapján a lakosság legfelső ötödébe tartozók, míg elégedetlenebbnek a munkanélküliek, a legszegényebbek és a fővárosiak, de akárcsak a kormány megítélésének esetében, időben ebben a dimenzióban is a háttérváltozók magyarázó erejének jelentős csökkenését tapasztaljuk. (2.5. táblázat). Minél elégedettebb valaki az Orbán-kormány tevékenységével, annál pozitívabban nyilatkozik a demokrácia magyarországi működéséről. Ez a kapcsolat igen erős: míg a kormányról teljes mértékben negatív véleményt alkotók esetében a demokrácia működésére vonatkozó válaszok átlaga 1,60, addig a csak pozitívan vélekedők esetében ugyanez a mutató 2,95. Az ellenzék és a demokrácia működésének megítélése között valamivel gyengébb kapcsolat tapasztalható: az ellenzékét csak negatívan értékelők a legelégedettebbek a demokrácia működésével.
- Minden negyedévben arra kérjük a válaszadókat, hogy mondják meg, miként ítélik meg a rendszerváltás utáni kormányok munkáját. Az értékelés során a megkérdezettek az eddigi három kormány közül az általa legeredményesebbnek tartottat kell kiválasztani. 2002 januárjában – ahogy tavaly októberben is – az Orbán-kormányt választották a legtöbben (31%), míg öt százalékponttal kevesebben választották a Horn-kormányt. A rendszerváltás első kabinetjét, az Antall–Boross-kormány teljesítményét csupán a lakosság 13%-a tartja a legeredményesebbnek. Egyik kormány mellett sem tud elköteleződni a megkérdezettek 18%-a, további 12% pedig

nem tudott válaszolni. (2.6. táblázat és 2.3. ábra) Negyed évvel ezelőtt a két utóbbi kabinet megítélése közötti különbség elhanyagolható volt: a jelenlegi kormányt 29%, a Horn-kormányt 28% tartotta a legeredményesebbnek 2001 júliusában, ám az Antall–Boross-kormány akkor is csak a lakosság 12%-a szerint volt a legjobb rendszerváltás utáni kormány. Fél éve viszont többen voltak a három kormány közül választani nem tudók: a mostani 18%-kal szemben akkor 21% gondolta úgy, hogy egyik kormány munkáját sem tudja a többi közül kiemelni.

2.1. ábra A kormány és az ellenzék tevékenységének megítélése időbeni összehasonlításban

A grafikonon szereplő görbék az 1999. március óta eltelt időszak adatait rendezik idősorosan az adott kérdésben. Az egyes pontok a válaszok a négyfokú skálán (1 – egyértelműen negatív, 4 – egyértelműen pozitív) mért válaszok átlagait jelentik az adott kérdésben, az adott hónapban. A görbékhez illesztett trendvonalak háromhavi mozgóátlag-számítással készültek. Ennek lényege, hogy az adott havi adat a három legutolsó hónap adatainak átlagaként áll elő.

2.1. sz. táblázat. A kormány tevékenységének megítélése (négyfokú skálán: 4 – egyértelműen pozitív, 1 – egyértelműen negatív)

	Magyarország		Csehország	Lengyelország	Románia	Oroszország
	N=	%	%	%	%	%
Egyértelműen pozitív	107	8	4	2	4	6
Inkább pozitív	589	45	41	32	58	32
Inkább negatív	456	35	35	23	28	28
Egyértelműen negatív	166	13	7	7	4	7
Összesen	1319	100	100	100	100	100
Átlag	2,50		2,45	2,54	2,66	2,51
Nem tudja, nem válaszolt*	182	12,2	13	34	6	27

*az összes megkérdezett százalékában (Magyarország: N=1506, Csehország: N=1020, Lengyelország: N=973, Románia: N=1553, Oroszország: N=1600)

2.2. sz. táblázat Az ellenzék munkájának megítélése (négyfokú skálán: 4 – egyértelműen pozitív, 1 – egyértelműen negatív)

	Magyarország		Csehország	Lengyelország	Románia	Oroszország
	N=	%	%	%	%	
Egyértelműen pozitív	32	3	2	1	1	Nincs adat
Inkább pozitív	495	43	25	22	30	
Inkább negatív	507	44	45	30	45	
Egyértelműen negatív	126	11	11	10	11	
Összesen	1160	100	100	100	100	
Átlag	2,37		2,19	2,22	2,24	
Nem tudja, nem válaszolt*	342	23	18	37	13	

*az összes megkérdezett százalékában (Magyarország: N=1506, Csehország: N=1020, Lengyelország: N=973, Románia: N=1553, Oroszország: N=1600)

2.3. táblázat
Elégedettség a demokrácia működésével
(az érvényes válaszok százalékában,
négyfokú skálán: 4 – nagyon elégedett, 1 – nagyon elégedetlen)

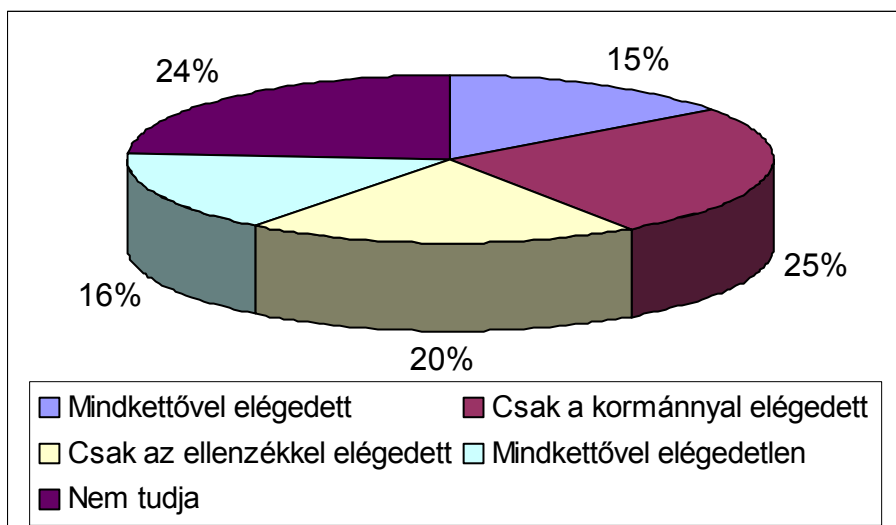
	N=	%
Nagyon elégedett	20	1,5
Elégedett	572	43,5
Elégedetlen	549	41,7
Nagyon elégedetlen	175	13,3
<i>Összesen</i>	<i>1321</i>	<i>100,0</i>
Átlag	2,33	
Nem tudja, nem válaszolt*	186	12,4

*az összes megkérdezett százalékában

2.4. táblázat
A kormány és az ellenzék tevékenységének együttes megítélése

	N=	%	Az érvényes válaszok %-ában
Mindkettővel elégedett	22	14,8	19,5
Csak a kormánnyal elégedett	383	25,5	33,7
Csak az ellenzékkel elégedett	295	19,7	26,0
Mindkettővel elégedetlen	237	15,8	20,8
(Összesen)	1137	75,7	100,0
Nem tudja, nem válaszolt	365	24,3	–
Összesen	1502	100,0	–

2.2. ábra
A kormány és az ellenzék tevékenységének együttes megítélése

2.5. táblázat

A kormány és az ellenzék tevékenységének, valamint a demokrácia magyarországi működésének lakossági megítélése társadalmi-gazdasági jellemzők szerinti bontásban

	A kormány megítélése	Az ellenzék megítélése	A demokrácia működésének megítélése
NEM			
férfi	2,57	2,35	2,38
nő	2,43	2,39	2,29
<i>együtt</i>	2,50	2,37	2,33
<i>N=</i>	1322	1160	1316
ÉLETKOR			
18-39	2,49	2,38	2,35
40-59	2,47	2,41	2,26
60-	2,55	2,30	2,42
<i>együtt</i>	2,50	2,37	2,33
<i>N=</i>	1319	1157	1314
ISKOLAI VÉGZETTSÉG			
legfeljebb általános iskola	2,47	2,36	2,31
szakmunkásképző	2,49	2,47	2,32
érettségi	2,46	2,35	2,36
felsőfokú	2,65	2,29	2,34
<i>együtt</i>	2,50	2,37	2,33
<i>N=</i>	1319	1157	1314
JÖVEDELMI HELYZET			
legelső ötöd	2,42	2,41	2,26
második ötöd	2,56	2,37	2,34
harmadik ötöd	2,42	2,43	2,29
negyedik ötöd	2,52	2,41	2,38
legfelső ötöd	2,55	2,32	2,42
<i>együtt</i>	2,49	2,39	2,34
<i>N=</i>	918	813	921
GAZDASÁGI AKTIVITÁS			
alkalmazott	2,50	2,36	2,29
önálló, vállalkozó	2,46	2,27	2,29
nyugdíjas	2,51	2,38	2,39
munkanélküli	2,27	2,48	2,10
egyéb inaktív	2,55	2,41	2,44
<i>együtt</i>	2,49	2,37	2,33
<i>N=</i>	1320	1160	
TELEPÜLÉS JOGÁLLÁSA			
Budapest	2,50	2,26	2,26
megyei jogú város	2,45	2,41	2,34
város	2,45	2,46	2,31
község	2,55	2,35	2,38
<i>együtt</i>	2,50	2,37	2,33
<i>N=</i>	1322	1160	1316

2.6. táblázat

A rendszerváltás utáni magyar kormányok tevékenységének lakossági megítélése
A rendszerváltás eddigi kormányai közül melyiknek a tevékenységét ítéli a legeredményesebbnek?

	N=	%	Érvényes válaszok %-ában
Antall-Boross-kormány	186	12,4	14,3
Horn-kormány	390	25,9	29,8
Orbán-kormány	464	30,9	35,6
Egyik sem	266	17,7	20,3
(Összesen)	1306	86,9	100,0
Nem tudja	183	12,2	-
Nem válaszolt	14	0,9	-
Összesen	1502	100,0	-

2.3. ábra

A rendszerváltás utáni kormányok munkájának eredményessége
Melyik kormány tevékenységét ítéli a legsikeresebbnek?

